

ΔΥΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΣΙΓΙΛΛΙΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Εἰς τὰ ἐπ' αἰσίοις ἐσχάτως ἰδρυθέντα Γενικὰ ἀρχεῖα τοῦ κράτους κατατέθησαν τὰ παρὰ πόδας ἐκδιδόμενα δύο πατριαρχικὰ σιγίλλια, γεγραμμένα ἀμφότερα ἐπὶ περγαμηνῆς, ἅτινα παρέδωκεν ἡμῖν πρὸς ἐκδοσὶν ὁ διευθυντὴς τῶν ἀρχείων κ. Ἰωάννης Βλαχογιάννης.

Τούτων τὸ πρῶτον ἔχει μῆκος ἑκατοστών 52 τοῦ γαλλικοῦ μέτρου καὶ πλάτος 45, ἔχει δ' ἐκπέσει ἐξ αὐτοῦ ἡ πατριαρχικὴ μολυβδίνη σφραγίς, εἶνε δὲ καὶ διαβεβρωμένον ἐν τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐν τῷ κειμένῳ σημειουμένοις χωρίοις, φέρει δὲ ὀπισθεν πλὴν ἄλλου τινὸς νεωτέρου σημειώματος τὸ ἔτι νεώτερον σημείωμα ἀριθμὸς : 2 ∴ μαρτίου 11 : 1835, σχετιζόμενον ἴσως πρὸς πρωτοκόλλησιν τινα τῶν ἐγγράφων τῆς οἰκείας μονῆς. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἡ κειμένη κατὰ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἁγίας. Εἶνε δὲ αὕτη πιθανώτατα ἡ σήμερον λεγομένη Ἁγιά, ἣτις κακῶς γράφεται Ἁγιά. Πράγματι μεταξὺ τῶν ἐνοριῶν τῆς σημερινῆς Ἁγίας δύο φέρουσιν ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα ὀνόματα Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ Ἁγίου Νικολάου, δι' ὧν ὀνομάζονται δύο τῶν μετοχιῶν ἐν τῷ οἰκείῳ σιγίλλει. Ἁγίαν Παρασκευὴν δὲ, Ἁγιον Νικόλαον, Προφήτην Ἠλίαν καὶ Ἁγιον Νικόλαον ἔχομεν σήμερον ἐν τῷ χωρίῳ Ρετζάνη, ἀπέχοντι ἐν τέταρτον τῆς Ἁγίας. Καὶ ἀπώτερον δ' ἐν τῷ χωρίῳ Νιβόλιανη κατὰ τὰς ὑπωρείας τῆς Ὀσσης ἔχομεν Ἁγιον Ἀθανάσιον, Ἁγιον δὲ Ἀθανάσιον καὶ Ἁγιον Νικόλαον ἐν τῷ χωρίῳ Σελίτζανη, δύο ὥρας μακρὰν τῆς Ἁγίας, Ἁγιον Νικόλαον καὶ Ἁγίαν Παρασκευὴν ἐν τῷ χωρίῳ Ἀθανάτου ἐν ἀποστάσει δύο ὥρῶν¹. Οὕτω τὰ πλεῖστα τῶν ὀνομάτων τῶν ἐν

¹ Δωροθέου Σχολαρίου Ἔργα καὶ Ἡμέραι. Ἐν Ἀθήναις σ. 221 κ. ε.

τῷ σιγιλλίῳ μετοχίων τῆς μονῆς τοῦ Σωτήρος εὐρίσκονται κατ' ἐπανάληψιν ἐν αὐτῇ τῇ Ἁγιᾷ καὶ τῇ ἀμέσῳ αὐτῆς γειτονίᾳ χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τίνα αὐτῶν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ ἐν τῷ σιγιλλίῳ κατονομαζόμενα μετόχια. Αἱ δὲ τοπωνυμῖαι Καρυδάκι, Καλαμάκι, Τοῦβαρ καὶ Χάρμα δὲν δύνανται νὰ ἐξακριβωθῶσι, καὶ μόνον περὶ τῆς νήσου Στρογγυλῆς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν, ὅτι ἐκ τῶν οὐκ ὀλίγων ὁμωνύμων νησίδων τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν αὕτη εἶνε ἴσως μία τῶν Λιχάδων, αὕτως ὀνομαζομένη.

Τέλος αὐτῇ ἡ μονῇ τοῦ Σωτήρος δὲν ὑφίσταται πλέον, ἀγνωστον κατὰ τίνα χρόνον διαλυθεῖσα ἢ ἄλλως ἐκλιποῦσα. Ὁ δὲ πατριάρχης, ἐφ' οὗ διὰ τοῦ κατωτέρω ἐκδιδομένου σιγιλλίου ἀνεγνωρίσθη σταυροπηγιακῇ ἡ μονῇ αὕτη, εἶνε Κύριλλος Δ' ὁ Δούκαρις. Καὶ σώζονται μὲν ἐκ τῆς χρονολογίας ἔνεκα διαβρώσεως τῆς περγαμηνῆς μόνον τὰ γράμματα [Ⓢ] Ⓢ Ⓢ Ⓢ, ἀλλ' εἶνε φανερὰ καὶ ἀναπόφευκτος ἡ συμπλήρωσις εἰς [Ⓢ] ρ Ⓢ Ⓢ Ⓢ ἧτοι 1620, ἐπειδὴ ὁ μῆν εἶνε Νοέμβριος καὶ πρέπει νὰ φαιρέσωμεν 5509 ἐκ τοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτους 7129. Ὁ λείπων ἀριθμὸς τῆς ἑκατοντάδος μόνον διὰ τοῦ ρ, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τοῦ σ δύναται νὰ συμπληρωθῇ, ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἔτος 1720 τὸ ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὸν Νοέμβριον ζσκϑ' ἐπατριάρχησεν ὁ Ἱερεμίας Γ' καὶ οὐχὶ πατριάρχης φέρων τὸ ὄνομα Κύριλλος, τὸ γεγραμμένον κάτωθεν τοῦ σιγιλλίου. Ἄλλως δὲ μόνον τὸ 1620 συμπίπτει πρὸς Ἰνδικτιῶνα τετάρτην, καὶ ἡ γραφὴ τῆς περγαμηνῆς παρὰ τὸ ἐπὶ μακροῦς χρόνους σχετικῶς ὁμοίῳ ρυθμῶν τῆς χειροθεσίας τοῦ πατριαρχικοῦ γραφείου ἀνταποκρίνεται φανερώτερον πρὸς τὴν τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος ἢ πρὸς τὴν τοῦ δεκάτου ὀγδόου. Κατὰ ταῦτα τὸ σιγιλλιον ἐξεδόθη ἀναμφηρίστως

τὸν Νοέμβριον τοῦ 1620. Εἶνε δὲ ἡ χρονολογία αὕτη σημαντικὴ διὰ τὴν χρονολογίαν τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως. Καὶ δὴ κατὰ μὲν τὸν Μαθᾶν ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τοῦ 1622 μέχρι τοῦ 1623¹, κατὰ δὲ τὸν κ. Γεδεὼν «κληθεὶς τὸ δεύτερον ὑπὸ τῆς συνόδου Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐπέβη τοῦ θρόνου καὶ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1621 ἐξέδωκε καὶ τι ἔγγραφον ἄλλὰ τὸ τῆς ἐκλογῆς υπόμνημα ἐγένετο τῇ 4 Νοεμβρίου 1621»². Ὑποσημειοῦναι δ' ὁ κ. Γεδεὼν, ὅτι τὸ υπόμνημα τοῦτο, μεταγραφὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 224 κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγιοταφειτικοῦ μετοχίου ἐστάλη πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην Ἀνδρόνικον Δημητρακόπουλον, ἐκδόντα τοῦτο ἐν σ. 39-40 τῶν εἰς τὴν Νεοελληνικὴν φιλολογίαν τοῦ Κ. Σάθα Προσθηκῶν αὐτοῦ καὶ Διορθώσεων. Καὶ ἀναγράφει μὲν ὁ κ. Γεδεὼν ὡς ἔτη τῆς πατριαρχείας τοῦ Λουκάρεως τὰ 1621-1623. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ὑφ' ἡμῶν ἐκδιδομένου σιγιλλίου, ὅπερ κατὰ τὰνωτέρω εἰρημένα εἶνε πολὺ προγενέστερον τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Γεδεὼν μνημονευομένης πράξεως τοῦ Μαρτίου 1621, ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ ὀριστικὴ ἐκλογὴ καὶ ἐγκατάστασις τοῦ Κυρίλλου Δ' ἐγένετο ἀμέσως ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν 4 Νοεμβρίου 1620, οὕτω δὲ τὸ σιγιλλιον περὶ τῆς μονῆς Ἀγίας εἶνε μία τῶν πρώτων πράξεων, εἰ μὴ αὐτὴ ἡ πρώτη, τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ.

Παραβάλλοντες δὲ τὰς κάτωθεν τῆς υπογραφῆς τοῦ πατριάρχου ὑπογραφὰς τῶν συνοδικῶν, ὁκτῶ μόνον εὐρίσκομεν τοὺς αὐτοὺς πρὸς τοὺς υπογράφοντας τὸ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου υπόμνημα, τὸν Ἡρακλείας Τιμόθεον, τὸν Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφύλακτον, τὸν Δαρλῆς Γρηγόριον, τὸν Ἀδριανουπόλεως Παρθένιον, τὸν

¹ Ζαχαρίου Μαθᾶ ἐπισκόπου Θήρας Κατάλογος ἐπισκοπικῶς τῶν πρώτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς πατριαρχῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας καὶ μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας. Ἔκδοσις δευτέρα. Ἐν Ἀθήναις. 1884 σ. 121 κ. ε.

² Μανουὴλ Γεδεὼν Πατριαρχικαὶ Πίνακες. Εἰδήσεις ἱστορικαὶ βιογραφικαὶ περὶ τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν Κωνσταντινουπόλει (1890) σ. 550.

Φιλίππων και Δράμας Κλήμεντα, τὸν Διδυμοτείχου Παρθένιον, τὸν Αἰνου Δανιήλ και τὸν Βιζύης Δανιήλ, οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε νέοι συνοδικοὶ μετὰ τὴν 4 Νοεμβρίου ἐγκατασταθέντες. Ἀμφιβολίας δὲ γενναῖ ἢ ὀρθῆ ἀνάγνωσις τοῦ ὀνόματος τῆς ἐνδεκάτης ἐπισκοπῆς και τινῶν τῶν ὀνομάτων τῶν συνοδικῶν, εἰς ἃς προσεθέσαμεν ἐρωτηματικά σημεῖα.

Ἔχει δὲ τὸ σιγίλλιον τοῦτο τοῦ Κυριλλου Λουκάρως ὡδε·

Κύριλλος ἐλέη θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης και οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Πάντα τὰ ὄντα εἴτε αἰσθήσει λεπτά, εἴτε μὴ ἐκ τινος ἀρχῆς και αἰτίας τὸ εἶναι ἔχειν μανθάνομεν· ἥς σωζομένης συνδικασώζεται και φθειρομένης συνέφθαρται· και ἐνεστιν | οὐδενὶ τῶν ὄλων αὐτῶν ταύτης 5 ἀπούσης τῆς ἀρχῆς στάσέν τινα ὄλων ἔχειν, και διαμονήν, και βεβαίωσιν· ὧν εἰδικῶς τοὺς τρόπους, ἐπεὶ και λέγειν ἡμᾶς ἤδη προσκορὲς, ἔξεως ὑμῖν ἀίμοιροβοι τοιαῦδε, ἐν τῷ παρόντι ὡς ἔστιν ἡμῖν εἰδέναι δηλώσωμεν· ἐπεὶ τοιγαροῦν κατὰ γε μὲν πρώτην ἐπιβολὴν και αἰτίαν, αἱ τε βασιλεῖαι παντὸς τῶν εὐσεβῶν τοῦ πληρώματος κτλ 10 ἐκκλησίαι κοιναὶ τε και μερικαὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἀρχὴν, και πηγὴν, και αἰτίαν παντὸς πλοῦτου, χαρίσματος, και ἐλευθερίας ἔχειν ὀφείλουσι, και αὐτῷ μόνῳ ὑπέκειν, | και ἐπερὶ δεσθαι, μετὰ δὲ τοῦτον τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν, αἱτε δότηρα και μητέρα πασῶν ἐκκλησιῶν και ἀρχῶν, τούτου χάριν, και 15 οἱ ἐν τῇ ἀγία και σεβασμῆ μονῇ τοῦ | Σωτῆρος Χριστοῦ ἐνασκούμενοι πατέρες τῇ κατὰ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀγίας κειμένη, σὺν τοῖς αὐτῶν μετοχίοις, τὸ Καρεδάκι λεγόμενον, ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος, ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὁ κατὰ τὸ Καλαμάκι, ἡ Παναγία ἡ | ἐν τῇ νήσῳ Στρογγελης, ὁ Ἅγιος Ἡλίας, εἰς Τουδαρ, ἡ Ἅγία Παρασκευὴ ἡ εἰς Χάρ- 20 μα, ἀνέκαθεν ἐν ἐλευθερίᾳ διάγοντες παντελεῖ τοῦ κατ' ἐκεῖνου καιροῦ πατριαρχοῦντος, καθ' ὃν ἐκ βάρθρων | ἀνηγέρθη αὐτῇ ἡ μονή, τὸ ἐλευθέρως αὐτοῖς και ἀδουλώτως διάγειν, ὡς και τὰ λοιπὰ μοναστήρια βραβευσαμένους και μηδενὶ ἄλλῳ παρα[χωρε]ῖν τῶν πρωτείων και ὑποτάσσεσθαι ἢ τῇ | μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, ἵνα μὴ ταύ- 25 τῆς ἐξαπεπτωκόσιν, ἥς αὐτοῖς ἐχαρίσατο ἐλευθερίας, ἐμπέσωσι πολλοῖς ἀπεφκτέοις, και εἰς τὸ μὴ διαλύειν, ἐδεήθησαν και τοῦδε τοῦ ἡμετέρου | πατριαρχικοῦ σιγίλλιῶδους γράμματος βεβαιούντος και

στερεούντος τὰ τε πρῶτα, καὶ νῦν, καὶ μετέπειτα, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, ἵνα μετὰ τὸ διάγειν αὐτοὺς ἐν πάσῃ | κοινοδικῇ στάθμῃ κατὰ τὰς ἐπ' ἐκκλησίας αὐτῶν ὑποσχέσεις, ὡς μίαν ψυχὴν ἐν διαφόροις σώμασιν οἰκοῦσαν, καὶ πληροῦσθαι πάντα τὰ τῷ
 5 κοινοδίῳ ἀνήκοντα, οὐ | μόνον ἔχωσι τὸ ἀδούλωτον καὶ ἀκαταπάτητον μετὰ τῶν προῤῥηθέντων¹ μετοχῶν αὐτῶν, καὶ τὸ παρ' οὐδενὸς ζῆμιοῦσθαι τὸ αὐτὸ μοναστήριον, ὡς πατριαρχικὸν ὄν, καὶ ὀνομαζόμενον σταυροπήγιον, καὶ τελεῖν μόνον ἐν τῇ καθολικῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τὸ ἐτήσιον χαράτζιον ἄσπρα τεσσαράκοντα, ἀλλὰ καὶ ἐξου-
 10 σίαν, καὶ ἄδειαν ἐκλέγειν τὸν ἡγούμενον αὐτῶν ἀπὸ τῶν τῆς κοινότητος πατέρων· τὰς δὲ χειροτονίας ποιεῖν πρῶτος οὐ ἂν αὐτοὶ βούλοιντο ἀρχιερέως· μηδενὸς ὅλως ἔχοντος ἄδειαν ἀργία ἢ ἀφορισμῷ ἢ ἄ[λλῃ] ἡτιοῦν αὐτοῦ· καθυποβάλλειν παιδείᾳ | πλὴν τοῦ κατὰ καιροῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου· ταῦτα πάντα· θεσπίζεται ἡ μετριότης ἡμῶν
 15 ἀμετακίνητα μένειν καὶ ἀμετάπτωτα, καὶ τὸ ὄλον ἄλυτα, καὶ οὐδὲν ἕλως | παρακινήθῆναι ἀνέχεται, ἀλλὰ μένειν ἀπαρεγγεῖρητα βούλεται, καὶ ἀναλλοίωτα μέχρι παντός· εἰ δὲ ποτέ τις τῶν νῦν, ἢ καὶ μετέπειτα παρὰ ταῦτα ποιεῖν ἐβλήσειεν, εἰς οὐδὲν θέμενος τήνδε τὴν πατριαρχικὴν ἀπόφανσιν, ἀφωρισμένος ἔστω ἀπὸ θεοῦ παντο-
 20 κράτορος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ ἄλυτος μετὰ θά[νατον] αἰωνίως, καὶ τυμπανιαὸς, καὶ ἔξω τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας, καὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν ὁμηγύρεως· ἂν δὲ καὶ τινι τῶν ἱερωμένων δόξῃ τουτοῖ παραθεωρῆσαι τὸ γράμμα, | καὶ τὰ αὐτῷ ποιῆσαι οὐκ ἀπαρέσκοντα, ἀργὸς μενέτω πάσης ἱερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, κατα-
 25 φρονῶν δὲ τῆς ἀργίας, καὶ ἀφωρισμένος ἀπὸ θεοῦ, ὡς καὶ τῇ τελείᾳ καθαιρέσει ὑπόδικος· ἕως οὐ μετανοήσας ἐμμένῃ ταύτῃ τῇ πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἀ[ποφάσ]ει. Ἐφ' [ὧ ἐγένετο καὶ συνετάχθη]² τόδε τὸ πατριαρχικὸν σιγιλ|λιῶδες γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τοῖς ἐν τῇ ρηθείᾳ ταύτῃ σταυροπηγικῇ μονῇ μοναχοῖς. Ἐ[ν ἔτει ἀπὸ κτίσεως
 30 κόσμου]ϣ[ρ]ϣ^α μηνὶ Νοεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος τετάρτης.

Κύριλλος ἐλέφ θεοῦ [ἀρ]χιεπίσκοπος Κωνσταν[τινουπ]όλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰ[κουμενικός] πατρ[ιάρχης].

† Ὁ Ἡρακλείας Τιμόθεος.

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παῖσιος (·).

¹ προῤῥηθέντων

² Τὰ ἐν ἀγκύλαις συμπληρωθέντα ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω λείκουσιν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, διαδρωθείσης τῆς περγαμηνῆς.

† 'Ο Νικαίας Πορφύριος (;)	
† 'Ο Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφύλακτος.	
† 'Ο Μετωλήνης . . . . .τος.	
† 'Ο Λαρίσσης Γρηγόριος.	
† 'Ο Σερίφου Ἀθανάσιος.	5
† 'Ο Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος.	
† 'Ο Προύσης Ἰωάσαφ.	
† 'Ο Καρύστου καὶ . . . . . Εὐγένιος (;)	
† 'Ο . . . . . Κωνσταντῖνος (;)	
† 'Ο Ἰωαννίνων Θεοφάνης (;)	10
† 'Ο Φιλίππων καὶ Δράμας Κλήμης.	
† 'Ο Διδυμοτείχου Παρθένιος.	
† 'Ο Σηλυβρίας Μακάριος.	
† 'Ο Αἴνου Δανιήλ.	
† 'Ο Καέρασουντος Νεόφυτος.	15
† 'Ο Χίου Ἰγνάτιος.	
† 'Ο Μ . . . . δ . . . . ν . . . . Λαμινὸς καὶ ἑξαρχὸς πατριαρχικός.	
† 'Ο Βιζύης Δανιήλ.	

Τὸ δὲ δεῦτερον σιγίλλιον, ἐκδαδομένον ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρῶλου Ε΄ τοῦ ἐκ Ναυπλίου κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ πατριαρχίαν (1752-1757), ἔχει μῆκος 59 ἑκατοστῶν τοῦ γαλλικοῦ μέτρου καὶ πλάτος 48. Ἀποκρέμαται δ' ἐξ αὐτοῦ διὰ δέσμης μεταξωτῶν μηρίθων χρώματος κυανοῦ ἄριστα διατετηρημένη μεγάλη μολυβδίνη σφραγὶς τοῦ πατριάρχου, ἔχουσα διάμετρον 0,65 καὶ φέρουσα ἐξ ἑνὸς μὲν τὴν Θεοτόκον βρεφοκρατοῦσαν μετὰ τῶν ἐπιγραφῶν $\overline{MP}$ $\overline{\Theta\delta}$ καὶ $\overline{IC}$ $\overline{XC}$ ἐξ ἑτέρου δὲ τὴν ἐπιγραφὴν † ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΕΛΕΩ $\overline{\Theta\delta}$ | ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝ|ΣΑΝΤΙΝΥΠΟΛΕΩΣ | ΝΕΑΣ|ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΘΙΚΟΥΜΕΝΙ|ΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ | † $\overline{N}$ (=Ἰνδικτιῶνος) Α^{ης}.

Τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπὶ τῆς νήσου Πιπέρι μονὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Εἶνε δ' ἡ νηὶς αὕτη ἡ σήμερον καλουμένη Πιπέρι, μία τῶν μικρῶν, ἐρήμων καὶ ὑπὸ μόνον ποιμένων συχναζομένων βορείων Σπορά-

δων, ἦν τινες ἄλλοτε ἐταύτιζον πρὸς τὴν ἀρχαίαν Πεπάρηθον, ἐν ᾧ σήμερον σχεδὸν πάντες ἀποδέχονται, ὅτι ἡ ἀρχαία Πεπάρηθος, ἥτις ἦτο τρίπολις, εἶνε ἡ σημερινὴ Σκόπελος. Τάσσεται δὲ τὸ Πιπέρι εἰς τὴν κοινότητα Ἀλονήσου. Ἦτο δ' αὕτη, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ σιγιλλίου, καὶ κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα μεσοῦντα ἀκατοίκητος. Σημειωτέον δὲ, ὅτι καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς μονῆς μνημονεύει πρὸ ἐξήκοντα καὶ πλέον ἐτῶν ὡς ἤδη διαλελυμένης ὁ Ἰάκωβος Ρ. Ραγκαβῆς¹.

Ἀξιοσημείωτα παλαιογραφικῶς ἐν τῷ σιγιλλίῳ τούτῳ εἶνε τάδε: α') ἡ συνέχεια λέξεων διακοπτομένων ἐν τέλει στίχου τινὸς καὶ συνεχιζόμεναι ἐν τῷ ἐπομένῳ δηλοῦνται διὰ τοῦ σημείου: β') τὸ τελικὸν σίγμα ἔχει σχεδὸν πάντοτε τὸ σχῆμα λ καὶ γ') αἱ βραχυγραφίαι πατριαρχικὸς καὶ σταυροπήγιον ἔχουσιν ὡδε πρι'ρχικὸς, σρ'πήγιον.

Ἐχει δὲ τὸ σιγιλλιον τοῦτο ὡδε:

Κύριλλος ἐλέμ θεοῦ, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἡ περὶ τὰ σεπτὰ τοῦ θεοῦ σκηνώματα ἀγάπη, καὶ αἰδῶς οὐ διαλείπει διὰ παντός τοῦ θεοῦ συνεργούντος, ἐν ταῖς τῶν εὐσεβῶν ψυχαῖς, καὶ καρδίαις ἐνεργουμένη τε, καὶ ἐκλάμπουσα, καὶ πάντες οἱ εὐσεβεῖς, καὶ φιλόθεοι μεθ' ὅσης | προθυμίας καὶ διεγερμένης ψυχῆς τὴν πρὸς τὰ θεῖα, καὶ ἱερά καταγώγια, καὶ δι' αὐτῶν πρὸς θεὸν ἀγάπην αὐτῶν παριστάνοντες, οἱ μὲν ἐκ βάθρων ἐγείρουσι, καὶ ἀφιεροῦσι θεῖα τεμένη θεῶ, εἰς δόξαν αὐτοῦ, καὶ | ὕμνον ἀένναον, οἱ δὲ τοῖς ἐγηγερμένοις διαμονὴν καὶ σύστασιν ἐκινεῖν πολυτρόπως σπουδάζουσι, κἀντεῦθεν καὶ ὡς εἰς ἄσυλον ἱερὸν, καὶ λιμένα σωτήριον τὴν πατριαρχικὴν περιωπὴν καταφεύγουσι, καὶ διὰ τῶν | αὐτῆς ἀντιλήψεων ἀποχρῶντως κατοχυροῦσι τὰ τοῦ θεοῦ καταγώγια τοῖς πατριαρχικαῖς προνομίαις τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικοῦ, καὶ πατριαρχικοῦ θρόνου περικρατόντες, ὅπως τῆς πατριαρχικῆς ὀνομασίας, καὶ σταυροπηγιακῆς ἀξιοθένητα χάριτος, πάσης καὶ παντοίας βλάβης, καὶ κακώσεως ἀπαλλάττοντο· κωλύονται καὶ γὰρ αἶτι τὰ χαλεπῶς τισὲν ἀντιπίπτοντα τῆ-ἰσχύι τοῦ μίζονος, καὶ δυναμένου διεκδικεῖν, καὶ ἀ-

¹ Τὰ Ἑλληνικά. Ἐν Ἀθῆναις. 1854 Τόμ. Γ' σ. 88.

μύνεσθαι, | ὅποια τις ὑπάρχει ἢ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου πρόνοια, καὶ
 ἐπίσκεψις τούτῃ τοι καλῶς, καὶ περισσευμένως ἢ κανονικῇ αὐτῇ ἀξίᾳ,
 καὶ ἀδεια ἀνεκαθεν τῇ πατριαρχικῇ μεγαλειότητι πρὸς πολλοὺς ἄλλοις
 προνομίαις ἐπεδαφιλεύθη ἀπὸ τε βασιλικῶν θεσπισμάτων, κανονικῶν
 τε, καὶ συνοδικῶν ψήφων, εἰς τὸ καθιστᾶν ἀπανταχοῦ σταυροπήγια, καὶ ὅ
 τὴν ἐλευθερίαν τοῖς δεσμένοις τῶν σεδασμίων ναῶν χαρίζεσθαι, δι' ἧς |
 τῆς ἀσφαλείας, καὶ μονιμότητος ἀπολαμβάνοντα, καὶ ἀπαλλαγῆς τῶν
 βλάβαι, καὶ κακῶσαι δυναμένων τὰ ἱερὰ ταῦτα τῶν ἀρετῶν καταγῶγια
 μέχρι τερμάτων αἰῶνων συνδιασώζηται ἀπαράθραυστα, καὶ | συνδιαιω- 10
 νῆσει, καὶ συνεπεκτείνεται τῇ τοῦ θεοφιλοῦς βίου ἀσκήσει. Ἐπειδὴ τοι-
 γαροθν καὶ ἐν τινὶ ἐρήμῳ νήσῳ, καὶ ἀοικήτῳ Πεπέρῳ λεγομένῳ εὐρί-
 σκεται ἱερὸν, καὶ σεβάσμιον μοναστήριον, σεμνυνόμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς
 ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Ζωοδόχου πηγῆς, ὑπερ ὅκο-
 δομήθη, καὶ ἀνηγέρθη πάλαι ποτὲ ὑπὸ τινῶν φιλαρέτων, καὶ φιλοθέων
 ἀνδρῶν, τῶν μονήρη βίον, καὶ τὴν ἀσκητικὴν διαγωγὴν ἐς τὰ μάλι- 15
 στα ποθοῦντων, καὶ ἤδη δὲ αὐθις ἐκαλλωπίσθη ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ συν-
 ασκουμένων κατέρων, ὀλίγων πάνυ ὄντων τῷ ἀριθμῷ, ἀρετῆς δὲ ἀντι-
 ποιουμένων, οἵτινες καὶ προνοοῦμενοι τῆς ἐς αἰὲν συστάσεως | διαμο-
 νῆς τε, καὶ βελτιώσεως αὐτοῦ σκοπὸν ἔθεντο θεοφιλῇ καὶ θεάρεστον
 κατοχυρῶσαι τοῦτο διὰ σταυροπηγιακῆς ἀξίας, ἵνα 20
 .....¹ θελήσῃ ὑποτάξαι αὐτὸ εἰσδητήνῃ τρόπῳ, | καὶ δουλώ-
 σαι, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης δουλείας προξενηθῆ τις βλάβη, καὶ ἐπήρεια
 αὐτῷ² κἀντεῦθεν καὶ προσδραμόντων τῷ ἐλέει, καὶ τῇ προνοίᾳ τῆς
 καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἀνήγγειλαν πρὸς τὴν
 ἡμῶν μετριοτήτα τὸν σκοπὸν αὐτῶν τοῦτον, καὶ ἐδεήθησαν θερμῶς 25
 ἀναλαβεῖν αὐτὸ ὑπὸ τὴν πατριαρχικὴν περιωπὴν, καὶ μεγαλειότητα,
 καὶ τοῖς λοιποῖς πατριαρχικοῖς σταυροπηγίοις τοῦ καθ' ἡμᾶς οἰκου-
 μενικοῦ θρόνου συντάξαι | καὶ συναριθμησαι, ὅπως διὰ τῆς τοιαύτης
 σταυροπηγιακῆς ἀξίας, καὶ ἐλευθερίας ἔχῃ διάγεσθαι, καὶ διακυβερ-
 νᾶσθαι καλῶς, καὶ ἐν ἀνέσει, ἀνενοχλήτως τε, καὶ ἀνεπηρεάστως πρὸς 30
 τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον, δυνάμενον ἀποκρούειν πᾶσαν προσβολὴν
 ἀντικειμένην, καὶ ἐπερχομένην κακωτικὴν ἐπήρειαν, καὶ συμφυλάτ-
 τεσθαι ἀκαταπάτητον, ἐπιδιδόναι τε, καὶ προάγειν ἐν αὐξήσει, καὶ
 βελτιώσει³ τούτου χάριν καὶ | ἢ μετριοτήτος ἡμῶν τὴν κοινὴν αὐ-
 τῶν παράκλησιν, καὶ ἀξίωσιν εὐμενῶς ἀποδεχθεῖσθαι, ὡς εὐλογεῖν, καὶ 35
 δικαίαν οὔσαν, καὶ πρὸς θεοφιλῇ σκοπὸν ἀφορῶσαν, ἄλλως τε δὲ καὶ

¹ Τὸ κενόν, τριάκοντα περίπου γραμμῶν, ἕνεκα διαβρώσεως τῆς περιλήψεως.

βεβαιωθείσα καλῶς, μὴ ὑποκαίσθαι τὸ | αὐτὰ μοναστήριον τινὶ τῶν
 συναδελφῶν ἀρχιερέων, ἀτέ, ὡς εἰρηται, εὐρισκόμενον ἐν ἐρήμῳ, καὶ
 ἀοικήτῳ ὄλωσ νήσῳ μηδαμῶς ἐπαρχία ὑποκειμένη, ἔγνω κατὰ τὰ φιλο-
 τιμηθέντα ἀνέκαθεν προνόμια τῷ καθ' ἡμᾶς οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀνα-
 5 λαβεῖν τὸ μοναστήριον τοῦτο, καὶ σταυροπήγιον ἀναδειξαι· καὶ δὴ
 γράφοντες, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων
 ἀρχιερέων, καὶ ὑπερέμων, καὶ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελ-
 φῶν, καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ διαληφθὲν αὐτὸ ἐν τῇ νήσῳ Πεπερί
 κείμενον ἱερόν, καὶ σεβάσιμον μοναστήριον, καὶ σεμνυνόμενον ἐπ' ὀνό-
 10 ματι τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου | τῆς Ζωοδόχου πηγῆς μετὰ πάν-
 των τῶν κτημάτων, καὶ πραγμάτων, καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ κινήτων
 τε, καὶ ἀκινήτων ὅσα τε εἶδη ἔχει, καὶ ὅσα σὺν θεῷ ἐπικτήσῃται
 ὕστερον ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον μέχρις οὗ | περι-
 τρέχει ὁ ἥλιος τὸν κύκλον αὐτοῦ, εἴη, καὶ λέγηται, καὶ παρὰ πάντων
 15 γινώσκῃται πατριαρχικόν, σταυροπηγιακόν, ἐλεύθερον, ἀδούλωτον, ἀσύ-
 δοτον ὄλωσ, καὶ ἀκαταπάτητον, καὶ μηδενὶ ὑποκείμενον, εἰμὴ μόνον τῷ |
 οἰκουμενικῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ προστατευόμενον, καὶ
 ἐξουσιαζόμενον, καὶ ἐξεταζόμενον ἐν πάσαις αὐτοῦ ταῖς χρεῖαις, καὶ
 ὑποθέσει, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ ἀεννάως τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνό-
 20 ματος ἐν | πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, καὶ ἀκολουθίαις, καὶ μηδενὶ
 μηδὲν ὀφείλον παρέχειν ὀλοτελῶς μέχρι καὶ ὀβολοῦ· μηδενὸς ἔχον-
 τος ἀδειαν καὶ ἐξουσίαν εἰς τὸ παντελὲς οὐτέ τινος τῶν πλησιοχώρων
 ἀρχιερέων, | οὐτέ τινος ἄλλου προσώπου ἐξαρχικοῦ ἱερωμένου, ἢ λαϊ-
 κοῦ κατεπεμβαίνειν αὐτοῦ, καὶ ἐνοχλεῖν, καὶ ἐπηρεάζειν τοὺς ἐν αὐτῷ
 25 συνασκούμενους πατέρας, καὶ δόσιν ἀπαιτεῖν παρ' αὐτῶν πολλήν, ἢ
 ὀλίγην, ἢ | τῶν πραγμάτων, καὶ κτημάτων ἐκείνου, ἀφιερωμάτων τε,
 καὶ εἰσοδημάτων τὸ παράπαν ἐφάπτεσθαι· οἱ δὲ ἐν αὐτῷ συν-
 ασκούμενοι πατέρες διάγωσιν ἀνενοχλήτως, καὶ ἀνεπηρεάστως συ-
 ζῶντες καὶ συμπολιτευόμενοι φιλαδέλφως ἐν εἰρήνῃ, καὶ τηροῦντες
 30 ἐν πᾶσι τὸν τύπον τῆς μοναδικῆς πολιτείας ἀπαρεγγεῖρητον, ἀμειτόν
 τε καὶ ἀκατάγνωστον, καὶ ἐπειδὴν ἐν στερήσει ἡγουμένου γένωνται,
 ἔχωσιν ἀδειαν ἐκλέγειν | κοινῶς ἓνα ἐκ τῆς συνοδίας αὐτῶν τῇ κοινῇ
 αὐτῶν γνώμῃ κριθέντα, καὶ ἀναφανέντα ἀξιον, καὶ δόκιμον εἰς προ-
 στασίαν, καὶ κυβέρνησιν, τοῦ μοναστηρίου αὐτῶν, καὶ τοῦτον ἀποκα-
 35 θιστᾶν ἡγούμενον | καὶ ὅταν ἐν χρεῖᾳ χειροτονίας γένωνται, ἔχωσιν
 ἀδειαν προσκαλεῖν ὃν ἂν θέλωσιν ἐκ τῶν πέριξ, καὶ πλησιοχώρων
 ἀρχιερέων, ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν τὰς χειροτονίας αὐτῶν μετὰ πάσης τῆς
 κανονικῆς παρατηρήσεως, ὡς νενομίσται. "Ὅς δ' ἂν ὀφείποτε θε-

λήσῃ ἀθετῆσαι τὰ ἐν τῷ παρόντι γεγραμμένα συνοδικῶς τε, καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀποφανθέντα, καὶ διορισθέντα, καὶ ἐπιχειρήσῃ εὐθιᾶ-
τινι τρόπῳ ἀνατρέψαι, καὶ ἀναιρέσαι, | τὴν πατριαρχικὴν, καὶ συνοδικὴν
διαγνώσει φιλοτιμηθεῖσαν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν, καὶ ἐλευθερίαν, καὶ
αὐτεξουσιότητα τῷ ἱερῷ τούτῳ μοναστηρίῳ τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεο- 5
τόκου, καὶ εἰς δουλείαν ἐπαγαγεῖν | αὐτὸ, καὶ ἐνόχλησιν, καὶ βλάβην,
καὶ ζημίαν πραξενῆσαι αὐτῷ καθ' ὄντινασὺν τρόπον, ὃ τοιοῦτος ὁποίας
ἂν εἴη τάξεώς τε, καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς ἀγίας καὶ
μακαρίας | ἀδιακρέτου Τριάδος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος,
καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος, καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς 10
ἀραῖς ὑπόδικος, καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπεύθυνος, καὶ ἐνοχος τοῦ
πυρός | τῆς γεένης. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ διηγετικὴν τὴν ἀσφάλειαν
ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐν μεμβράναις
σιγίλλιωδες γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθεῖσῃ μονῇ τῆς | ὑπερ-
αγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Ζωοδόχου πηγῆς. 15

Ἐν εἵξει σωτηρίῳ χιλιοσιτῷ ἑπτακοσιοσιτῷ πεντηκοσιτῷ τρίτῳ, κατὰ
μῆνα Ἀπριλλιον ἐπινεμήσεως α̅ν̅.

† Κύριλλος ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας
Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Ὁ Καισαρείας Παρθένιος. 20

† Ὁ Ἐφέσου Νικόλαος.

† Ὁ Ἡρακλείας Μάξιμος (;).

† Ὁ Βιζύτης (;) Ἀθανάσιος (;) (Ἄνθιμος ;).

† Ὁ Νικομηδείας Γαβριήλ.

† Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος (;) 25

† Ὁ Δέρκων Σαμουήλ.

† Ὁ Ἀδριανουπόλεως Δανιήλ.

† Ὁ Κρήτης (;) Ἰωάσαφ.

† Ὁ Φιλίππουπόλεως Σεραφεῖμ.

† Ὁ Φιλίππων καὶ Δράμας Ἐπιφάνιος (;) 30

† Ὁ Κυζίκου Μελέτιος.